

День 7

1. Електричний опір провідника.

№ 1. Густиною струму називають j називають відношення сили струму в провіднику до площі поперечного перерізу цього провідника $j = \frac{I}{S}$.

Виразіть густину електричного струму в провіднику через напруженість E електричного поля в провіднику та його питомий опір ρ (диференціальна форма закону Ома).

№ 2. Для знаходження невідомого опору R_x використовують одну з двох схем (рис. 2). Яка з цих схем дає меншу похибку при вимірюванні великих опорів? малих опорів? Знайдіть точні формули для знаходження опору R_x : якщо опори амперметра та вольтметра R_A та R_V відповідно.

2. Паралельне та послідовне з'єднання провідників. Закон Ома.

№ 3. Визначте повний опір кола, зображеного на рис. 3, якщо $R_1 = R_2 = R_5 = R_6 = 3 \text{ Ом}$, $R_3 = 20 \text{ Ом}$, $R_4 = 24 \text{ Ом}$. Визначте силу струму на кожному резисторі, якщо $U = 36 \text{ В}$.

№ 4. Обмотка реостата має опір R_0 . Для кожної з трьох схем включення реостата (рис. 4) побудуйте графіки залежності опору кола R від опору r правої частини реостата.

№ 5. Знайдіть опір нескінченних кіл (рис 5).

3. Розрахунок електричних кіл методом пошуку точок з однаковим потенціалом.

№ 6. Знайдіть опір R кожної схеми (рис. 6). Опір кожного резистора R_0 .

№ 7. Знайдіть опір R схеми (рис. 7). Опір кожного резистора R_0 .

№ 8. Знайдіть силу струму в кожному резисторі (рис. 8), якщо $U = 84 \text{ В}$, $R_1 = R_5 = R_8 = 12 \text{ Ом}$, $R_2 = R_6 = R_7 = 6 \text{ Ом}$, $R_4 = 24 \text{ Ом}$, $R_3 = 3 \text{ Ом}$.

4. ЕРС і внутрішній опір джерела.

№ 9. Яку силу струму I покаже амперметр (рис. 9). Опори резисторів $R_1 = 6 \text{ Ом}$, $R_2 = 8 \text{ Ом}$, $R_3 = 12 \text{ Ом}$, $R_4 = 24 \text{ Ом}$. ЕРС $\varepsilon = 36 \text{ В}$, внутрішній опір джерела $r = 1 \text{ Ом}$.

№ 10. Два вольтметри послідовно підключені до ненавантаженої батареї. Покази вольтметрів $U_1 = 5 \text{ В}$, $U_2 = 15 \text{ В}$. Якщо підключити лише перший вольтметр, він покаже $U'_1 = 19 \text{ В}$. Визначте ЕРС батареї.

5. Правила Кірхгофа.

№ 11. У колі на рисунку 11 ЕРС кожного джерела ε , внутрішній опір r . Яка різниця потенціалів між точками A_1 і A_2 ? A_1 і A_k ? Як зміниться відповідь, якщо джерела будуть повернуті одне до одного одноіменними полюсами (їхня кількість парна)? Опорами з'єднувальних провідників знехтувати.

№ 12. Визначте напругу U на полюсах джерела ЕРС та струми I_1 , I_2 , що проходять через резистори. $R_1 = 8 \text{ Ом}$, $R_2 = 24 \text{ Ом}$, $\varepsilon = 40 \text{ В}$, $r = 2 \text{ Ом}$.

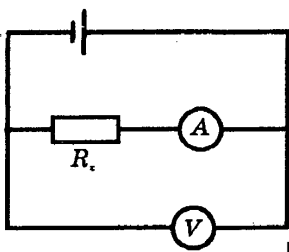

Рис. 2

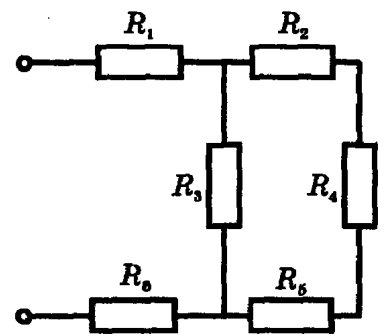
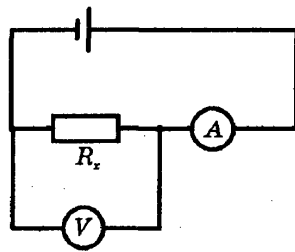

Рис. 3

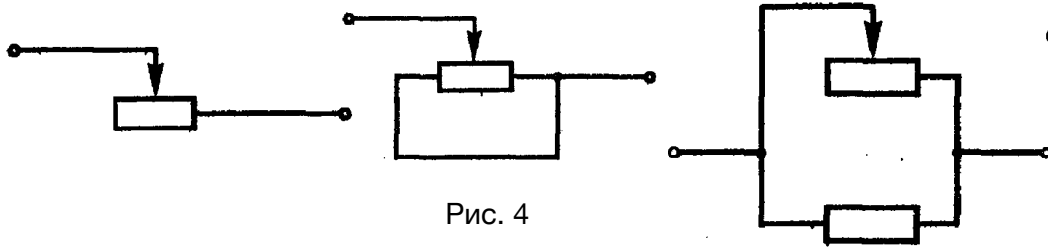

Рис. 4

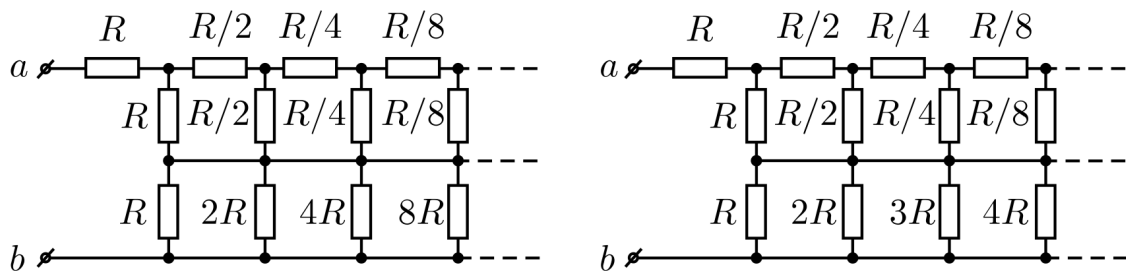

Рис. 5

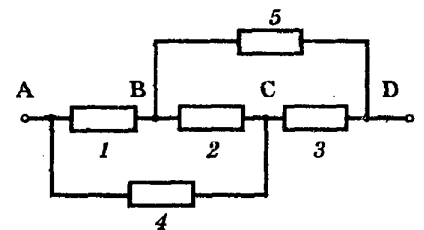
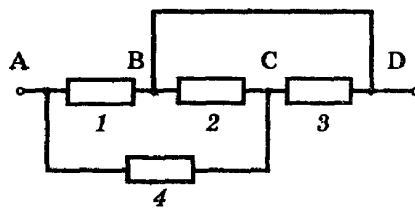
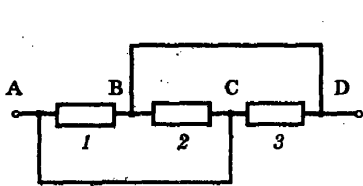

Рис. 6

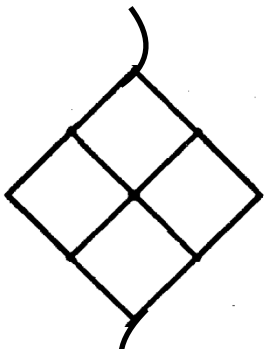

Рис. 7

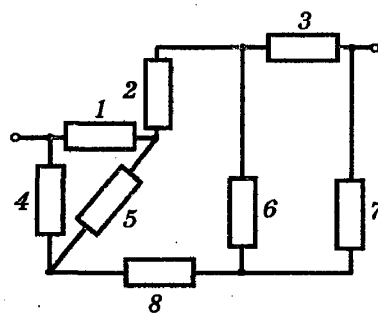

Рис. 8

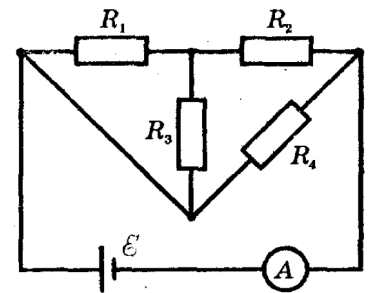

Рис. 9

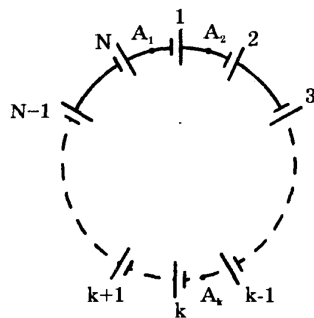

Рис. 11

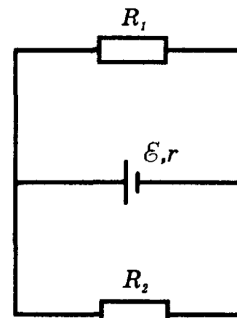

Рис. 12

Домашнє завдання 7

- № 1. З дроту, опір якого $R_0 = 32$ Ом зробили кільце. У яких точках необхідно підключити дроти, щоб опір кільця складав $R = 6$ Ом? (1 бал).
- № 2. Чорна скринька має три клеми (А, В, С). Відомо: що він містить лише резистори. Опори чорної скриньки при підключенні до різних пар клем $R_{AB} = 5$ Ом, $R_{BC} = 8$ Ом, $R_{AC} = 9$ Ом. Запропонуйте схему чорної скриньки, що містить мінімальну кількість резисторів (2 бали).
- № 3. Обрахуйте опір нескінченної ділянки кола на рис. 3' (2 бали).
- № 4. Знайдіть опір R тетраедра. Опір кожного резистора R_0 (2 бали).
- № 5. Знайдіть опір дріт'яного куба (рис. 5') при включенні його в коло у вершинах а) A_1C ; б) A_1D ; в) A_1A (3 бали).
- № 6. У схемі на рисунку 6' гальванометр показує відсутність струму. Виразіть R_x через R_1 , R_2 , R_3 . (2 бали).
- № 7. Який струм проходить через амперметр (рис. 7'), якщо $R_1 = R_4 = R$, $R_2 = R_3 = 3R$, напруга на колі U . Опором амперметра знехтувати (2 бали).
- № 8. Батарея акумуляторів замкнута на лампу. При цьому напруга на зажимах батареї $U_1 = 20$ В. При паралельному підключенні ще однієї такої лампи напруга падає до $U_2 = 15$ В. Визначте опір R кожної лампи, якщо внутрішній опір батареї $r = 1$ Ом (1 бал).
- № 9. Два джерела ЕРС сполучені так, як показано на рисунку 9'. Знайдіть $\varphi_A - \varphi_B$. Як зміниться різниця потенціалів, якщо змінити полярність другого джерела? (2 бали).
- № 10. N однакових елементів з'єднані в батарею (рис. 10'). Внутрішній опір кожного елемента r . При яких значеннях m і n сила струму через резистор з опором R , підключений до батареї, буде найбільшим? Розв'яжіть задачу для $N = 100$, $r = 1$ Ом, $R = 2$ Ом (3 бали).

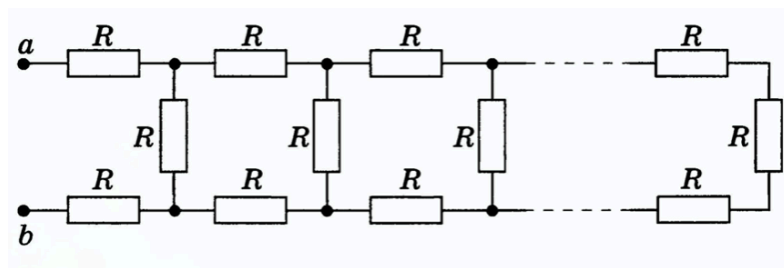

Рис. 3'

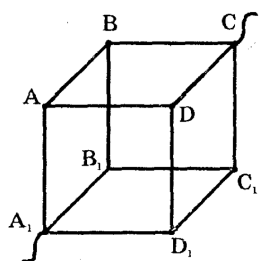

Рис. 5'

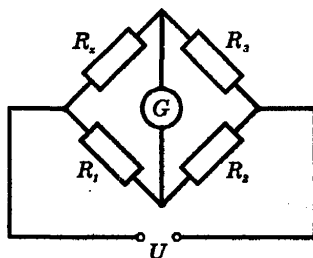

Рис. 6'

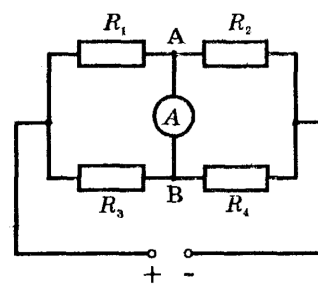

Рис. 7'

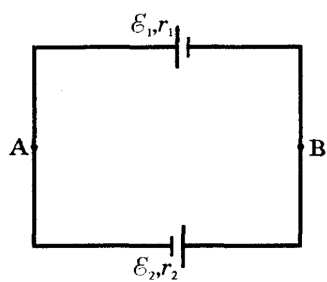

Рис. 9'

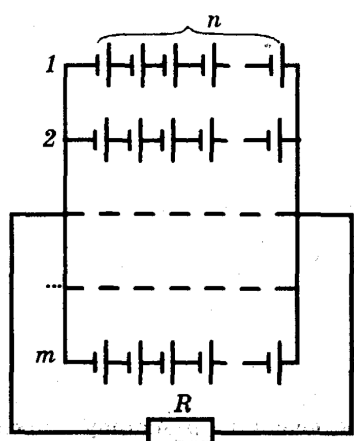

Рис. 10'